

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

עד.

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:
 ג ד עס הלכה ז:
 ה מ"י פ"ח מהל' מהל' יא פסג עשין מהל' טו"ע י"ח סיון מעו סעיף 6:
 ו ד מ"י פ"ו מהלכות מאלכות אסורות הלכי ז פסג לאחין קל טור ש"ע י"ד סי' ע"ו ס"א (נד אלפס חולין פ"ו דף רל: וכן הלאה) סי' ע"ו י"ג):

ביצד צולין. ותוחבו לתוך פיו (6). אומר ר"י מש"ה תמוז דרך פיו לפי שנתן הגם שזשפור למטה ב כדי שלא יפול הפסח ואז היו בית השמיטה למטה וקדיש דמא דרך ס: **נחתך ממנו** אבר אין זה מקורם. נראה לר"צ"א דמזוה לקלקו אצל משום הכי לא מייספיל מדאמר לקמן צפרק האשה

ביצד צולין. שפוד של רמון. טעמה מפרש בגמרא: וטון אם כרעיו כו'. כדכתיב עלי אש ראשו על כרעיו וגו' כולו כאחד משמע: **רמון נישול הוא זה**. שמבשל בני מעיו בתוכו כמו צמוך הקדירה: **סולין חולה לו**. תוחבו צשפור למעלה מפיו של טלה: לא על השפוד. של ברזל כדמפרש בגמ'

לעוי רש"י

גראיל"ש [גרידיל]. אסכלה. קביל"ר. חחרון. יושב"א [ישב"א]. אלון. אינפלודיר"א. בשר למילוי (בכצק או כדומה).

רבינו הנגאל

ביצד צולין את הפסח. שפוד של רמון כו' ואקטינון למה אינו צולוה בשפוד של מתכת. ושנתן דאידי דהם מקצתו הם כדלן ושנתחמם ראש השפוד הנתון באש מחמם השפוד כולו המשווק בבשר ונמצא חמום השפוד גולה בשר הפסח, ורחמנא אבר צלי אש ולא צלי ברזל. ושפוד של דקל אית ליה שכי בנן שאיבה ומפקי מיא. ותאינה אידי דמחליה מפקי מיא. והאלון החורבו בהו קטרי. ומקום שצומחין ומגדלין אמרין צוצרים וכשתוחבין אותו אותו מקום חתך מפקי מיא, וכוין דמפקי מיא על הבשר הזה ליה כמבושל לפיכך אין עושין מהן שפוד לצלות בו הפסח. ורמון אע"ג דאית ביה קטרי שכי, לומר שמתוך הן ומקום חתוכו הוא ראשו שפולט מים מציאו חרץ לבשר. וירושלמי לה העצים יבשים מבחוץ ואין יבשים בכפנים ורמון יבש מבחוץ ורוב כפנים. ורבי יהודה דמכשיר שפוד של מתכות אוקימנא למתני' דלא כותיה.

(דף פח:): גזי ה' שמתערבו עורות פסחיהן ופרך והא איכא חד דלא נפיק ומשני משום דלא אפשר דהיכי נעבד גימתי כל חד וניתנו אף דידי בעל מוס הוה להו האי פסח ואי לא להו שלמים הא איכא חיה ושוק ופרך וניתנו כל חד כהן צדיקה והשתא אף יעשו כן והא חיה ושוק לאסורים לזרים אי אפשר לזלזלן עם הפסח וצריך לחמתן ולא היו מקולסם אלא משום הכי אין נפסל וכן גזי גמלים (דף עה:). חתכו ונתנו על גבי גמלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש משמע חתכו לגמרי מיהו רש"י פירש לקמן חתכו שלא הצדילו אלא (ו) צירמו צנים ושלשה מקומות:

האי מורייתא שריא. פי' בקונטרס אע"פ שלא מלחו אלא לזלי ולר"ת נראה לזלי לא צעי מליחה כלל דלא מיעביא כשלללה הבשר יפה יפה ונפלט כל הדס דשרי דיותר מפליט ע"י האש מע"י המלח דמעשים בכל יום שמצטלים כד אחר צלייתו אע"פ שמחמרים לנשלו אחר מליחתו אלא אפילו לא נללה כל כורכו דלא נפלט כל הדס מותר אע"ג דאמרין צפ"ק לכריתות (דף ד: דף כב:). דאיכא לאו דגם האצרים ה"מ דוקא כשפירש אצל כל זמן שלא פירש יא לא לחוץ שרי דמוכח צפ' מפנין (שגם דף קכח:). (א) דבשר טפל מותר לטלטלו משום דחיי לאומנא אלמא יכול לאוכלו בלא מליחה ועוד דלומר צפ' כל הבשר (חולין דף ק"ח). דכד אחר שחלטוהו צרותין או צמלח מותר לנשלו לפי שמלמתייהו הדס צמורין ואין מניחין אותו לפלוט דקאמר הסם רב הוה חלטי ליה צמלח ורז נמנן חלטי ליה צרותין סדר רב פפא קמיה דרבא למימר חלייה אסור אמר ליה אי חלייה אסור איכהו נמי אסור דכי היכי דפליט דהר צלע אלא ודאי חלייה נמי שרי דמנמיח הדס ואין מניחו לפלוט ואפ"ה שרי צארכיה ואין לאסור צלי שלא נמלח ולא נללה כל זכורו משום שמתוך האש הדס נפרש מפניהם מלך זה וזה שיוצא לתוך שמתוך שריק ומה שנשאר צפנים אע"פ שפירש מלך זה לזד זה לא היו כדס האצרים שפירש דהא איכא מאן דאסר במסכת חולין (דף ק"ב). לאכול ככר שחתך עליה צמר מפני דס הבשר שנכנס לתוכו ואפילו הכי משמע דבשר עלמו מותר אע"פ שלא יא כל דמו ודבר קמיה הוא לרש"י מה מועלת מליחה מועטת לזלי דאין הבשר יוצא מידי דמו עד שימלחנו יפה יפה אלא ודאי לא צעי מליחה כלל וכן קבל ר"י מר"ת ובהקומץ רבה (מנחות כח:). גזי מליחת קדשים דקאמר כיצד (ו) עושה מציה את האבר ונותן עליו מלח וחזור והפכו ונותן עליו

ביצד צולין את הפסח מביאין שפוד של רמון ותוחבו לתוך פיו עד בית גקוברתו ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר בכמין בישראל הוא זה אלא תולין חוצה לו: אין צולין את הפסח לא על השפוד ולא על האסכלא א"ר צדוק מעשה בר"ג שאמר למבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא: **גמ'** וניתו של מתכת: אידי דהם מקצתו הם כולו וקמטווי מחמת השפוד ורחמנא אבר צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר וניתו של דקל אידי דאית ליה שכיבי מפיק מוא והוי כמבושל וניתו של תאנה אידי דמחלחל מפיק מוא והוה ליה כמבושל וניתו של אלון של הרוב ושל שקמה אידי דאית ביה קיטרי מפיק מוא של רמון נמי אית ביה קיטרי שיעי קיטרי ואבע"א כנגבא בר שתא דלית ביה קיטרי והא איכא בי פסקיה דמפיק לבי פסקיה לבר מתני' דלא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר בשם ששפוד של עץ אינו נשרף כך שפוד של מתכת אינו מרתיה אמרו לו זה הם מקצתו הם כולו וזה הם מקצתו אינו הם כולו: ונותן את כרעיו וכו': (6) תניא רבי ישמעאל קוריהו תוך ר"ג קוריהו גדי מקולס ת"ר (7) איזהו גדי מקולס דאסור לאכול בלילי פסח בזמן הזה כל שצאלו כולו כאחד נחתך ממנו אבר נשלך ממנו אבר אין זה גדי מקולס השתא יש לומר נחתך ממנו אבר דאף על גב דקא מטווי ליה בהדיה אמרת לא נשלך מיבעיא א"ר ששת ששלקו במחורב אמר רבה האי מולייתא שריא א"ל אביי והא קא בלע דמא א"ל כבולעה כך פולטה נימא מסייע ליה נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו מ"א לא משום דאמרינן כבולעו כך פולטו אמרי שאני התם כיון דאיכא בית השחימה דמחלחל מידב

דפליט דהר צלע אלא ודאי חלייה נמי שרי דמנמיח הדס ואין מניחו לפלוט ואפ"ה שרי צארכיה ואין לאסור צלי שלא נמלח ולא נללה כל זכורו משום שמתוך האש הדס נפרש מפניהם מלך זה וזה שיוצא לתוך שמתוך שריק ומה שנשאר צפנים אע"פ שפירש מלך זה לזד זה לא היו כדס האצרים שפירש דהא איכא מאן דאסר במסכת חולין (דף ק"ב). לאכול ככר שחתך עליה צמר מפני דס הבשר שנכנס לתוכו ואפילו הכי משמע דבשר עלמו מותר אע"פ שלא יא כל דמו ודבר קמיה הוא לרש"י מה מועלת מליחה מועטת לזלי דאין הבשר יוצא מידי דמו עד שימלחנו יפה יפה אלא ודאי לא צעי מליחה כלל וכן קבל ר"י מר"ת ובהקומץ רבה (מנחות כח:). גזי מליחת קדשים דקאמר כיצד (ו) עושה מציה את האבר ונותן עליו מלח וחזור והפכו ונותן עליו

(שם פ:): דסצירא ליה תולין למעלה כראשו ונראים ככובע נחשת על ראש גבור: איזה גדי מקולס. דתנן צפרק מקום שנהגו (לעיל נג:). שצאור לאכול צלי צוצריה) ספחים צומן הזה צמקום שלא נהגו: **כאחד**. דמיי לפסח ונראה כאכול קדשים (8) צמולס לארץ: **נעלן מיבעייה**. קס"ד דנחתך והדר נשלך ומשעה שמתכו קודם צלייתו תו לא היו מקולס: האי מולייתא. אינפלדור"א צלע"ז כמו שאנו ממלחין הטלחין והתרגולין צין צמר לענמות: שריא. (1) ואפילו לא צישלו את הבשר שנותנים לתוכו מותר ואפילו מלחו כמליחת צלי דאי צמליחה כל זורך לקדירה פשיטא: והא קא צלע. הטלה דס היוצא מן הבשר הכנוס צמורכו: פולטו. לחוץ ושואבו חוס האור: מידב

מלח ומעלהו ויש דגרס צתר הכי אמר אציי וכן לזלי לא גרס צלע אלא וכן לקדירה וכן כתוב ברוב ספרים והא דלמר צפרק קמא דציצה (יא). ושון שמולחין עליו צמר לזלי לאו משום דצעי מליחה אלא שמנהג למולחו והא דלמר צלע ובלע האף גיסקא דפריש מהאי גיסקא דפריש מהאי גיסקא דלמר צלע ובלע גרמא גרמא תרי מ"ט לא משום דפריש מהאי ובלע האף חד נמי פריש מהאי גיסקא דפריש מהאי גיסקא דלמר צלע ובלע גרמא גרמא אצל מצפנים שרי דפרישית: **כבולעין כך פולטו**. צפ' כל הבשר (חולין ק"ח). (9) שרי כדלא עילויה צישרא צדיעבד משום דס מישרק שריק (10) התם לא שייך להזכיר כלל טעם של כבולעו כך פולטו (11) שהדס נופל עם מצחו ושירק ואינו צבולע ומוטעם כבולעו כך פולטו נמי לא הוה שריא התם גזי כד אלא צדיעבד ואע"ג דבא למישרי הכא גזי פסח לכתחלה אע"ג דצני מעיו צמורכו ואיכא נמי כד גזי פסח לא רצו להחמיר משום כדכתיב (שמות ט) ראשו על כרעיו ועל קרבו ואפילו מאן דאסר כדכדא עילויא צישרא לא קשה ליה מנמיחין דפסח דמדברנן אסר וצפסח לא חמירו אי נמי הוא יעמיד כגון פלטה מן מעים מליחה גמורה דאפילו לקדירה מתירו ר"ת על ידי מליחה גמורה ואפילו לפי מנהג העולם שאין מצטלים כד על ידי שום מליחה (12) מכל מקום כיון דנמלח כמליחת קדירה נמנעט דמו ולא אסר טפי משאר צמר שלא נמלח דצשרא על גזי צשרא שרי לכתחלה לכולי עלמא ויש ללמוד היתר צמולייתא אפילו נמלח צמר החיזון ושהה כדי מליחה והפנימי לא נמלח מדמייתא רחיה מטפילת צר גחלל דשרי מטעם כבולעו כך פולטו אע"פ שמעשים בכל יום שאוסרים צמר שנפל צציר ומלח שנפלט ואין מותר אפילו צלע"ז ועדיפא מינה היה אסור ר"ת תרגולת שנמלחה צקערה אף על פי שלא שהתה שם שיעור צלייה ולא פלטה אפילו חיי דמה ואסרה לאוכלה צלי משום דלא מפליג רבא (13) גזי אין מולחין צמר אלא צכלי מנוקצ צין שהה הרבה לשהה מעט:

(א) מליחת צל פשה ה, (ב) נכרתו לט. עירובין טו. (ג) ונתפתי צילה פ"צ ה"א (ד) וצליין, (ה) נאכול קדשים צמוך כלי ע' מ"ט פ"ק ד' מ"ד, (ו) ס"א שריא אפילו לא מלחו את הבשר שנתנים למור אלא כמליחת צלי. ח"מ, (ז) נחמלין ק"ו. ושם איתא שמואל, איתא שמואל,

תורה אור השלם

1. ואבלו את הבשר בקלילה הנה צלי אש ומצות על מקריה יאבלוה: שמות י"ב

הגרות הב"ח

(א) תב"ש ד"ה כילד צולין וכו' לתוך פיו צ"ב נראה דלף למאי דלסיק ארעמיא מקמי דמשי דשאי צימ השחיטה מינן דידי נמי צריך למר מוכחו דרך פיו כו' דלס היה נחמלו דרך נקבות און יהא יוצא מהמזוקים כיון דלא הוה צימ השחיטה למטה דס נשאר שם ממוקס ונחתכו צמטיה: (ב) ב"ה נחתך וכו' שלא הצדילו אלא חתכו צנים ושלשה מקומות למה צלייתו ה"ק: (ג) ד"ה הוה וכו' דבשר תפל מותר וכו': (ד) שם מלך הוא עושה מציה: (ה) ד"ה כבולעו וכו' שרינן כנלל:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מקולס ד"ס תולין. ע"י רש"י לעיל נג. ד"ה מקולסן וצילת כ: צרשי ד"ה מקולס:

מוסף רש"י

תוך תוך. שמתפל יפה ולעומק כולו עד עינות וכשהוא רחם דומה כמשמע קול זה מן תוך הסיר. ל"א כמז צפנים ישים תכנר לשון תוך ובר כלומר ממולא מצפנים ונראה מצחו כעין שמללחין דליין ותרגולין שלנו ודוגמא גזי אציגיל (שמואל א כה) חמש צלן עשויות ומתרגמינן חמש עוף תכנרין משס צניו קלוימוס: מקולס. לשון כובע נחשת דמתרגמינן קולסא דנחשא

מוסף תוספות

א. בירושלמי משמע דרוקא הוא. מוס' שאנץ. ב. כשוקק השפוד בתנור. סס. ג. משמע סס. אה הבריוול פטרל. סס. ד. משמע דלצלי בני מליחה מיהא קצת. סס. ה. ואמאי לא שרינא אפי' לכתחילה משום כבולעו כך פולטו וכו' ר"ל. סס. ו. כיון שדן הדרם אפי' ונבלע. סס. ז. אחי שריה דלשחרי הכא במליחה גמורה ד... סס. ח. משום פליטת ציר. סס.

העוף אך שבתוך הכבש כך פולטו ברובו מבפנים ופולטו מבחוץ. וקיימי לן דהא מליאתה בצלייה היא, דהא בענין הפסח קתני לה, אבל בבישול או בשליקה לא. ואתינן לסייעיה ממתני' דתני נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו. ודחינן שאני התם כיון דמחלחל בית השחיטה מידב דאיכא ולא בלע.